

Rozhovor s Karlem Funkem

IMPULS KRISTA DÁVÁ ODVAHU

Ivan O. Štampach

Karel Funk (*1948) volně navazuje na antroposofické podněty, propracovává spiritualitu přiměřenou českému, resp. slovan- skému prostředí. Svě podněty pro duchovní praxi i život vůbec nabízí na Internetu, např. na adrese www.duchovnisetkani.cz, a zejména ve svých knihách. V nich se zabýval českým mystikem Fráňou Drtikolem, který byl jeho inspirací v raném období. Vlastní myšlenky uložil do knih, např. *Od křiku v sobě k šepotu v chrámu* (1996), *Odívání Sluncem* (1998), *Meditace jako píseň duše* (2002), *Tajemství čtyř ročních období* (2004). Působí jako ředitel střediska Diakonie Českobratrské církve evangelické v Písku.

Prozrad'te nám, prosím, pane Funku, co Vás v dosavadním běhu života nejvíc ovlivnilo.

Proti bezuzdnému zapadání do davových zájmů, zejména v mládí, jsem měl dobrou brzdu menšího tělesného omezení, a tím zprvu i psychického osamocení. Při dívání se hvězdařským dalekohledem do kosmu, který jsem v dětství měl, a z různých střipků prožitků hudby jsem začal tušit výšiny možností lidského vývoje. Třeba v jedenácti letech mne tak oslovila Beethovenova *Appassionata*, že jsem začal pokládat Beethovena za svého životního učitele. V takové *VII. symfonii* je Beethoven ten největší divoch, nejdůležitější tanečník, je tam exploze úžasné energie, rytmu, sopečnosti, a pro mne kdysi i ten nejšťavnatější big beat, a to vše navýsost kultivovaně, radostně, a nepřičí se to ani zbožnosti. Podobné prvky jsou třeba i v Janáčkově, ba i v Beatles. Vida, teď si uvědomuji, že tito jmenovaní byli zároveň i velkými provokatéry a buřiči. Časem jsem objevoval další skladatele - německé, ruské, české až třeba po Martinů. Z jejich světů jsem se učil integrovat své bytí do přírodně-kosmických vazeb. Ani v četbě jsem nedělal rozdílů mezi takzvanou světskou a duchovní, takže mi byl blízký Masaryk či Peroutka stejně jako Thákur, Exupéry či Březina, Zeyer aj.

Je vám některé učení nebo náboženství obzvlášť blízké?

Karel Funk.

Pozoruji, že mám zvýšenou toleranci pro paradox a nejednoznačnost ve věcech, kde jsou si ostatní jistí, a naopak jsem si často jistý tam, kde ostatní, jak se domnívám, jsou mentálně pohodlní.

Začínal jsem ve dvaceti letech u doktora Tomáše východními naukami, oslovil mne tehdy hluboce i Drtikol, Maháriši, Krišnamurti, Brunton aj. Pak mi tam začalo cosi chybět, až jsem po několika letech dospěl k tomu, že to je teplo Kristovy Lásky, která zmocňuje i naši vůli k jednání v tomto světě novými silami. Za vrchol pyramidy zasvěcenců považuji Rudolfa Steinera, který obsahuje vše podstatné i ze starších cest, ale nově a přístupně současnému člověku, navíc osvěženě Kristovým impulsem jako centrální událostí lidského vývoje. To by ale vydalo na samostatný rozhovor. Je i škoda, že hledáme často za cizími ploty, jezdíme zběsile na kurzy eso-

teriky a kdoví čeho, ale nedokážeme se inspirovat poklady domácími. Je módní hltat orientální moudrosti, ale necháváme ladem skvosty duchů jako byli Chelčický, Komen- ský, ale třeba i Pitter, Patočka, Havel...

Kam byste zařadil své psaní?

I když se snažím psát o duchovních věcech, píšu o nich kvůli zhodnocení běžného života, ne samoúčelně pro jakési „ulítlé“ duchovno či lechtání pocitu tajemna. Ne- patřím mezi ty, kteří skloňují duchovno, esoteriku, čakry či meditaci ve všech pá- dech a dělají z toho sobě i čtenářům pro- středek k povalování se v pocitu vlastní výlučnosti nás věřících, nás duchovních atd., nebo křešou hlavou o menhir v touze po zážehu mystického světla bez vlastní sebevýchovné snahy a bez věrnosti sobě, své přirozenosti, autenticitě.

Můžete popsat svůj životní styl? Co do- provází pravidelně Vaše dny?

Nerad si dávám pravidla, lepší je asi vě- domě zhodnocovat každou situaci. Dog- mata a soustavy příkazů a zákazů patří do- bám minulým, dnes jsme postaveni sami na sebe. Drobné zásady ale samozřejmě mám, jinak bych se vnitřně dusil. Napří- klad: nenosím mobil za pasem; nežvýkám; nepřipíjím si s komunisty; nedělám dlouhé pracovní porady; nepiji ochucené čaje; ni- kdy nenakupuji v Lidlu, kvůli prospěchář- sky vykáčeným mohutným stromům; nepo- slouchám Gotta ani moderní úpravy kla- sické hudby; nezajímají mne Knížákovy názory či nablblé pseudodiskuse o Šifře mistra Leonarda; neukecávám dopravní policisty, ale rovnou zaplatím; nepíšu -ozie nebo -izmus, protože mi to připomíná ně- kdejší stalinistické zjednodušování až prz- nění jazyka. Nerelaxuji, ale prachobyčejně odpočívám. Nejkrásnější odpočinek je ono „závěťí“, zklidnění po nějakém meditač- ním či modlitebním úsilí, kdy člověk už nic nechce. Těším se, až jednou dospějí k takovému soucítění se zvířaty, že maso ode mne přirozeně odpadne. Těším se, až přijde doba, kde se lidé na zabíjení zvířat a po- jídání jejich mrtvol budou dívat asi jako dnes na kanibalismus.

Žijete v trvalém vnitřním jasu?

Kdepak. Spíš je dobré být aspoň co nejvíc v klidné harmonii, když jas zrovna není k nalezení. To slunce, které nás nakonec ze všech trablů vyvede či je osvítlí a odpaří, se občas asi většinou z nás, třeba i nadlouho, skrývá a člověk prožívá onu „noc duše“,

při které nic hezkého nedostává. Ale právě tehdy je důležité, aby aspoň věděl, že i za těmi mraky to slunce je, a nezmatkoval, nevzpínal se, nehysterčil. A při takovémto klidu můžeme být Bohu blíží, než tušíme, a to i kdybychom cosi nezvládali. Někdy zapomínáme, že Bůh není kontrolor s notýskem, ale milující Otec i Matka a ví o nás i to, že často ještě nemáme na „svatost“ síly.

Umíte si navozovat nějakou mystickou extázi?

Není metoda pro dnešní lidstvo účelná, ba byl by to krok zpět. Kdysi jsme se měli učit správně nábožensky cítit, poté i myslet a dnes se spojením obojího musíme učit vědomě jednat. Vnitřní jas dnes musí vystávat ne z mystického rozplývání se v extázi, to by bylo pořád jen patláni se v sobě. Dnes je od nás chytěno propojit směřování k duchu a řešení naléhavých každodenních problémů. Duchovní cestu je nutné spojit s tříbením se v mezilidských vztazích, se sociální odpovědností. K tomu máme v sobě probouzet duchovní síly. Dnes jsou nám do cesty stavěny právě tyto překážky, se kterými se máme učit aktivně vypořádávat. To je vnášení Kristova sociálního impulsu do současného světa.

Byl jste někdy přítomen návštěvě dalajlamy? Jak na vás zapůsobil?

Je to sympatický človíček, který pro svou zemi jistě plní dobře svůj úkol duchovní i politický. Udělal v lamaismu krok dopředu svým aktivním ovlivňováním vnějších věcí k dobrému. Patří k vývojovému stupni, který máme v našem světě už dvě tisíciletí možnost překročit, a proto nemůže pochopit můj niterný vztah k Bohu, ke Kristu. Věřím, že je na chvíli zajímavé pociťovat jeho charisma a fluidum. Je to jako se ponořit do příjemné lázně, ale nedá mi to sílu k životu poté, co z ní vylezu. Ví, oni jsou v té lázni možná trvale, ale to je dětský stav lidstva a z toho je právě nutné vykročit a jednat samostatně v kultuře svého Já, které posiluje síla Kristova.

Souhlasíte s tím, že projevem zdravé spirituality je smysl pro humor?

Když se člověku podaří časem prohloubit a zoprávďovat svoji vážnost, uschopní se i tím vychutnávání různých odstínů humoru. I humor je věcí morální. Všimněte si, jak je od humoru odlišný výsměch, nebo jak i smích může znít hrubě, oplzle či až zlomyslně. Mám rád i onen plachý, ale humanitou prosycený chápající humor Václa-

va Havla, schopný dělat si legraci i ze sebe. Vůbec je to asi jediný náš státník, schopný brát věci i s nadhledem a humorem.

Můžete nám něco říct k různým praktikám označovaným jako duchovní či esoterické?

Nynější úprk za duchovními či esoterickými metodami a aktivitami, připomínající často politické či sportovní klání s touhou po jakési duchovní kvalifikaci či kariéře, je ošidnou cestou zpět. Je tu už celá subkultura „esoterických“ štamgastů různých festivalů, školení, kurzů a okultních cirkusů a varieté. Většina toho, co se dnes prezentuje jako „duchovní“ či „esoterické“, jsou jen padělky, zmetky se vznešenými nášivkami.

Aktivnímu hledání pravdy ustupují temnoty v přirozené míře a tempu, jak si to zaslouhujeme, a pak se člověk to, co skutečně potřebuje, dozvídá jinak než přes pochybný jasnovid, virguli, kyvadélko, automatickou kresbu, mediumitu apod. Takovéto násilně vylámané informace odkudsi nám nakonec stejně moc neposlouží, protože nebyly získány cestou, odpovídající duchovním zákonitostem a našemu stupni vývoje. Je to vlastně taková drzá špionáž, ale s nejistými výsledky. Co nám není dáno vědět duší vědomou, tedy plně bdělým způsobem a přirozeným během věcí, toho se nemůžeme zmocňovat lacinou bezpracnou zkratkou přes zastaralé metody dávných dob.

Že to funguje, to není pro mne ještě postačující argument, dokud plně neznám celý základ a okolnosti. Často to bývá pro mnohé sháněče oné módní komerční „esoteriky“ jen jakási egoistická duchovní požívavčnost, chtění zaříditi si i na takzvané duchovní cestě nějaký komfort a výhodičky. Cosi jako vystýlat si začátek cestičky polštářky, zatímco člověk ještě neví, za kterým rohem začne teprve opravdová cesta i s výmoly, kameny, kluzkými jíly a rozcestími, a teprve po pokorném a poctivém projití určitého úseku pak člověk zažije pravý odpočinek, osvěžení a obnovu i povzbuzení z ruky Prozřetelnosti. „K Bohu jdu pěšky“, řekla mi kdysi Táňa Fischerová.

Mystika, jak vyznívá z vašich odpovědí, nemusí být v rozporu se zájmem o věci veřejné. Jak hodnotíte současnou situaci české společnosti?

Naše nynější politika je nemocná. Lze ji uchopit jen jako projev sociální patologie, politický establishment je v krizi a vyčer-

pává se jen bezskrupulózním bojem o moc. Naše protiváha k aroganci moci politiků, nutná zdola, od občanské společnosti, téměř nefunguje. Politikům to samozřejmě vyhovuje, protože společnost vyklidila své kontrolní pozice (samozřejmě krom brblání u piva či v křesle u televize).

Na druhé straně, možná se už dnes dokážeme objektivněji a bez křeče podívat i na naše násilí při odsunu sudetských Němců nebo neprávem odsunutých německých antifašistů. Ještě v roce 1990 to bylo nemyslitelné. Jak jsme (skoro) zvládli třídění odpadu, čistotu veřejných záchodků... - i to je dobré si uvědomovat, nejen růst hulvátství v podnikání i na silnicích, vulgaritu v televizi, zabírání krajiny krabicemi skladů a marketů, devastaci kultury a mnoho dalšího, s čím se denně setkáváme.

Ohrožuje nás něco? Nepřítel není už v agresi, ale v lákadlech. Nedává bídu, nesvobodu a útrapy, ale blahobyt a rozkoše. Sotva jsme se vymanili z městnání neukojených tužeb za doby reálného socialismu, otevřel nám náruč kapitalismus, na který nejsme připraveni. Sami dobrovolně jsme se stali novou hříčkou nových možností. Nynější kapitalismus je totiž už jiný, než jak jsme si ho v naší izolaci představovali od nějakých šedesátých let.

Je našim cílem jakýsi „návrat domů“, jak často slyšíme?

„Domů“ žádné zkratky nevedou. Ostatně - kam „domů“? Ví, že někteří bychom chtěli předčasně a nezaslouženě uniknout někam „nahoru“, ale nechce se nám do onoho *Veźmi kříž svůj a následuj Mne*. Často je nám bolestně, protože jsme nevězali právě svůj kříž, a kdesi v „podpalubí“ s sebou vlečeme své „milé“ haraburdí.

Ony exotické rajske vize, které si situujeme kamsi do nebe, budou zapomenuty vyplněním našeho nitra plodnými obsahy, uskutečňovanými podle Řádu. Za dob Buddha bylo nejvyšším cílem vymanění se ze zemských pout. Kristus ale přinesl a navždy do zemské aury protiskl novou sílu, která dává odvahu a sílu přijmout i utrpení, neuniknout od světa do nirvány a naopak přijímat radostně budoucnost a dávat jí stále cennější obsah a prožívat Boha ve styku s lidmi. Proto není nutné se navracet ke starým cestám, slibujícím „návrat domů“, protože to vše bylo uchopeno a nově a svěže předáno lidstvu Kristem. ■